

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Cultura IV (2012)

Agnieszka Jasińska

Zapożyczenia z języków romańskich – gorsze zapożyczenia? Rola galicyzmów i italianizmów w nauczaniu języka polskiego jako obcego

Zapożyczenia są tą częścią leksykologii i leksykografii, która doczekała się licznych opracowań teoretycznych i słownikowych¹. W nauczaniu języka polskiego jako obcego problematyka zapożyczeń odgrywa rolę zupełnie marginalną. Zapożyczenia stanowią poważną część zasobu leksykalnego polszczyzny i mogą być pomocne w przyswajaniu języka polskiego przez obcokrajowców. O ile jednak zwraca się czasami uwagę uczących się na obecność i ważność zapożyczeń z języka angielskiego, o tyle zapożyczenia z języków romańskich są pomijane. Można więc zaryzykować tezę, że są traktowane jako mniej istotne, „gorsze”. Tymczasem warto wykorzystać występowanie zapożyczeń romańskich dla celów dydaktycznych. Dzięki zapożyczeniom polszczyzna będzie wydawać się bardziej przyjazna i mniej egzotyczna dla cudzoziemców. Udział zapożyczeń romańskich w korpusie językowym dla języka polskiego jako obcego jest na tyle znaczny, że ich rola w uczeniu się języka polskiego jako obcego wydaje się nie do przecenienia.

Charakterystyka badań

Celem zaprezentowanych poniżej badań było określenie roli zapożyczeń romańskich w procesie nabywania języka polskiego przez obcokrajowców na poziomie początkującym. Autorce zależało na zebraniu danych świadczących o szczególnej roli zapożyczeń w uczeniu się języka polskiego jako obcego przy założeniu, że uczący się potrafi wykorzystać swoją wiedzę, doświadczenie, umiejętności, pozytywną postawę wobec języka oraz stosować rozmaite strategie uczenia się, niekoniecznie z użyciem słownika, czy pytając nauczyciela o znaczenie danego słowa.

¹ Np. B. Walczak, *Wpływ języka francuskiego na system gramatyczny polszczyzny*, „Studia Polonistyczne” III, 1976, s. 188–190; J. Porayski-Pomsta, *Słownictwo pochodzenia obcego w Uniwersalnym słowniku języka polskiego pod redakcją Stanisława Dubisza*, „Poradnik Językowy” 2006, nr 4, s. 62; M. Borejszo, *Zapożyczenia włoskie we współczesnej polszczyźnie*, Poznań 2007; K. Waszakowa, *Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny*, Warszawa 2005; J. Damborský, *Wyrazy obce w języku polskim*, „Poradnik Językowy” 1974, z. 7.

Europejski System Opisu Kształcenia Językowego² zwraca uwagę na konieczność większej autonomii w uczeniu się języka, większej aktywności uczących się w procesie przyswajania wiedzy. Zapożyczenia w tekście pozwalają uczącemu się samodzielnie rozpoznawać znaczenie, samodzielnie przetwarzać część informacji, a tym samym skutecznie wykonywać zadanie. Szczególnie istotne jest to w przypadku uczących się, dla których język polski jest językiem kolejnym – trzecim, czwartym (a tacy uczący się stanowią większość). Zapożyczenia romańskie wydają się być doskonałym materiałem do przeprowadzenia tego typu badania, gdyż mają one charakter międzynarodowy, ich rozpoznawalność wśród obcokrajowców z różnych krajów jest wysoka.

Grupą badawczą są dorośli uczący się języka polskiego na kursach językowych na poziomie początkującym A1 (według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego). Mieszkają w Polsce i większość zna przynajmniej jeden język obcy. Odbili już ok. 60 godzin nauki, znają więc podstawy systemu fonologicznego i ortograficznego w języku polskim, umieją prawidłowo odczytać i napisać słowo po polsku, orientują się w podstawowych różnicach w wymowie i pisowni niektórych internacjonalizmów. Znają podstawy polskiej morfologii i fleksji, rozróżniają rzeczowniki, przymiotniki, czasowniki, znają końcówki rodzajowe, a także końcówki fleksyjne niektórych przypadków, posiadają podstawy fleksji czasownikowej, odmieniają czasowniki przez osoby i liczbę, umieją przyporządkować dany czasownik do koniugacji. Znają podstawy polskiej składni, rozumieją zdania proste i niektóre złożone zarówno współrzędnie, jak i podrzędnie (ze spójnikami „i”, „a”, „albo”, „bo”, „że”, „czy”, „gdzie” etc.). Znają podstawowe słownictwo dotyczące człowieka, jego otoczenia i niektórych faktów z jego życia codziennego. Nie mają wypracowanej wspólnej metody uczenia się języka obcego, przebywają bowiem ze sobą za krótko i wielu przypadkach nauczyciel nie jest w stanie tak szybko przekonać ich do swojej metody. Ponadto ich cechy osobowości i tradycje edukacyjne powodują faworyzowanie jednej metody kosztem innej, co zostało odzwierciedlone w badaniach.

Narzędziem badawczym jest kwestionariusz i dwa testy:

- a) Test słownikowy zawierający 64 słowa pochodzenia francuskiego i włoskiego. Są to słowa występujące w programie do nauczania języka polskiego jako obcego na poziomie A1³ oraz nieobecne w tych programach. Mają jednak charakter międzynarodowy i dlatego rozpoznanie ich znaczenia nie powinno studentom nastręczać większych problemów. Lista zawiera rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki. Wszystkie rzeczowniki i przymiotniki z testu słownikowego podane są w mianowniku liczby pojedynczej. Rzeczowniki reprezentują grupę, której adaptacja fonetyczna i morfologiczna nie była zaawansowana i rozpoznanie ich nie powinno być trudne (*ambasada, balkon, salon, paszport, styl*), jak i te, które zmieniły swoją formę graficzną (*kuszetka, szansa*) lub dodały polski formant zmieniając równocześnie znaczenie w języku polskim (*wizytówka*). Przymiotniki występują w rodzaju męskim. Podano zarówno te, które posiadają końcówkę rodzajową „-y” (*kreatywny*) jak i te z końcówką „-i” (*elegancki*). Czasowniki

² *Europejski System Opisu Kształcenia Językowego, Uczenie się, nauczanie, ocenianie*, Warszawa 2003.

³ *A-1 Elementarny poziom zaawansowania w języku polskim jako obcym*, oprac. W. Martyniuk, Kraków 2004.

podane są w bezokoliczniku. Pewną trudnością w rozpoznaniu znaczenia może być polski przyrostek (*sfrustrowany*) lub też formant słowotwórczy (wspomniana wcześniej *wizytówka*). Zadaniem studentów jest podanie znaczenia słów z listy w ojczystym języku lub, jeśli czują się na siłach, w jednym z popularnych języków (angielski, francuski, niemiecki, hiszpański, rosyjski). Umożliwiono jednak tłumaczenie na języki ojczyste, aby wyeliminować ryzyko błędnego przetłumaczenia na popularne języki wymienione wyżej. Oto lista słów, które zostały użyte w teście słownikowym na rozpoznanie znaczenia:

Abonament, apartament, ambasada, autostrada, bagaż, balkon, bank, basen, bilet, biuro, bluzka, bukiet, budżet, but, dekorować, deser, dystans, elegancki, esej, felieton, firma, hotel, frytki, gabinet, garnitur, garaż, gazeta, grillować, impreza, interesować się, kontrastowy, kompletny, korupcja, kreatywny, kotlet, konto, kontrolować, kuszетка, kuzyn, makaron, medal, lustro, parasol, paszport, pensjonat, plaża, prezent, rabat, rezultat, rezygnować, realizować, remontować, salon, sezon, sfrustrowany, spektakl, prasa, styl, sufit, szansa, szofer, szef, wizytówka, żakiet, żaluzja.

- b) Test na rozumienie tekstu zawierający sześć minitekstów do przetłumaczenia na język ojczysty studenta. Teksty te zostały spreparowane na podstawie katalogu tematycznego dla poziomu podstawowego⁴ i dotyczą takich tematów jak: moda, zakupy w sklepie spożywczym, mieszkanie, praca, wakacje i urlop, polityka. Teksty zostały skonstruowane tak, aby znalazły się w nich słowa pochodzenia francuskiego i włoskiego, które pojawiają się na poziomie początkującym (a więc uczący się powinni łatwo przypomnieć sobie ich znaczenie) jak i te, które pojawiają się na wyższych poziomach. Ich międzynarodowy charakter nie powinien jednak utrudniać zrozumienia. Rzeczowniki i przymiotniki pojawiające się w tekstach występują w różnych przypadkach, w liczbie pojedynczej i mnogiej, czasowniki zaś w formach osobowych. Może to utrudnić nieco rozpoznanie, jednak autorce zależało, żeby wystąpiły w kontekście zbliżonym do naturalnego i żeby sprawdzić rozpoznanie ich znaczenia w teście. Oprócz galicyzmów i italianizmów występują starannie wyselekcjonowane słowa polskie, których rozpoznanie znaczenia nie powinno stanowić trudności dla badanych. Znaczenie nielicznych słów nowych powinno być rozpoznane na podstawie kontekstu. Poniżej podano jedynie sześć tekstów do tłumaczenia na język ojczysty.

1. *W tym sezonie modne są żakiety w kolorach: beż, ecru, a także bordo i brąz. Wracają też minispódnice i bluzki w kontrastowych kolorach. Do pracy latem nosimy sandały, a w zimie masywne buty na koturnie. Nie zapominajmy o makijażu na dzień i na wieczór: rano delikatny, tylko krem, fluid i maskara do rzęs. Wieczorem mocniejsze perfumy i cienie do powiek.*
2. *Witamy w naszych delikatesach. Zapraszamy codziennie od 9 do 21. W naszym asortymencie mamy: zupy i sosy typu vinegret i beszamel. Mięso i wędliny z najlepszych polskich firm. Pieczywo według polskich i zagranicznych receptur: chleb królewski i złote bagietki. Makarony i pasty włoskie. Dla stałych klientów rabaty!*
3. *Jak umeblować mieszkanie? Stylowe mieszkanie nie musi mieć dużo mebli. W salonie stół i dwa fotele, sofa oraz półka pod telewizor. Obrazy na ścianach. To wszystko. W sypialni łóżko i szafa. W gabinecie biurko i półki na książki. Oraz komputer,*

⁴ Tamże, s. 33–34.

oczywiście. W przedpokoju wieszak na ubrania i lustro. Mało dekoracji, żaluzje w miejsce tradycyjnych firanek. Elegancki apartament jest prosty i przestronny.

4. Jestem pracowity, kreatywny i mam dużo pomysłów. Skończyłem studia na uniwersytecie ekonomicznym i zrobiłem trzyletni staż w dużej korporacji, więc mam też dobre kwalifikacje. Teraz chcę mieć własną firmę. Muszę wynająć lokal w centrum i zrobić wizytówki. Muszę też zainwestować w reklamę w prasie i w internecie. A także załatwić formalności: iść do fiskusa, założyć konto firmowe w banku etc. W mojej branży nie ma dużej konkurencji, więc myślę, że mam szansę na sukces.
5. Co z wakacjami? Planuję pojechać nad morze, ale nie wiem, czy jest jeszcze miejsce w moim ulubionym pensjonacie. Co roku latem kupuję bilet na pociąg z kuszetką, pakuję walizkę i jadę! Słońce, plaża, wieczorem grill z kolegami – to jest to, co lubię!
6. Koalicja partii x skończyła się fiaskiem: afery korupcyjnej, brak reform i deficyt budżetowy nie dodały partii popularności, dlatego zdecydowano roz�isać nowe wybory parlamentarne. Lider partii opozycyjnej i przyszły premier nie jest gwarantem stabilności budżetowej i nie wiemy, czy będzie chciał przeprowadzić konieczne reformy. Jest on byłym ambasadorem Polski w Moskwie i interesuje się przede wszystkim polityką międzynarodową, chce odnowić kontakty Polski z Rosją.

Metodą badawczą jest diagnoza poprzeczna mająca charakter jednorazowego badania o charakterze statycznym, pozwalającym raczej stwierdzić stan faktyczny, niż przeprowadzić badanie rozwijające kompetencje u uczących się⁵. Badanie poprzedzone było badaniem pilotażowym, podczas którego ustalono ostateczne warunki wypełniania kwestionariuszy i testów.

Punktem wyjścia do opracowania obu testów były następujące publikacje:

1. A-1 *Elementarny poziom zaawansowania w języku polskim jako obcym*, zawierająca listę słownictwa dla poziomu początkującego;
2. *Podstawowy słownik języka polskiego z zarysem gramatyki polskiej* Haliny Zgółkowej;
3. *Ilustrowany słownik podstawowy języka polskiego* Zofii Kurzowej;
4. *Korpus języka polskiego dla obcokrajowców* autorstwa Anny Seretny, w: *Kompetencja leksykalna uczących się języka polskiego jako obcego w świetle badań ilościowych*;
5. *Cześć, jak się masz* Władysława Miodunki;
6. *Hurra!!! Po polsku 1* Anety Szymkiewicz i Małgorzaty Małolepszej;
7. *Miło mi Panią poznać* Aleksandry Achtelik i Barbary Serafin.

W badaniu wzięło udział 150 osób. Do ostatecznych wyników testów zakwalifikowano 115 testów. W badaniu wzięło udział 15 osób z krajów słowiańskich i 100 z pozasłowiańskiego obszaru językowego. Wśród badanych było 43 osoby z krajów, w których językiem urzędowym jest język romański: francuski, włoski, hiszpański albo rumuński. Zdecydowana większość badanych to osoby z wyższym lub niepełnym wyższym wykształceniem: 43 osoby miały ukończone studia wyższe, 61 to studenci, 11 osób deklarıowało wykształcenie średnie.

Zdecydowana większość badanych to osoby, które znają przynajmniej jeden język obcy, a więc język polski jest dla nich kolejnym: 17 osób zadeklarowało brak

⁵ Termin i opis tej metody badawczej pochodzi z książki H. Komorowskiej, *Metody badań empirycznych w glottodydaktyce*, Warszawa 1982.

znajomości jakiegokolwiek języka obcego, 45 osób zna 1 język obcy, 30 osób zna 2 języki obce, 14 osób posługuje się 3 językami, 6 osób 4, jedna osoba zna 5 języków, jedna 6 i jedna 7. 74 osoby w czasie nauki języka polskiego korzystają ze znajomości jednego lub więcej języków lub z podobieństwa do języka ojczystego. 14 nich korzysta z podobieństw między językiem ojczystym a polskim. 5 badanych osób korzysta zarówno z podobieństw do języka ojczystego, jak i obcego.

Większość badanych deklaruje autonomiczne metody rozpoznawania słownictwa i pracy z tekstem. Ceni rolę domysłu językowego.

Wyniki badania

Średnia rozpoznanych słów to 40,97 na 64 podane w teście słownikowym. Oto ranking średnich najlepszych grup narodowościowych:

Słowianie – średnio 58,4 rozpoznane słowa,

przedstawiciele krajów romańskich – średnio 44 rozpoznane słowa,

przedstawiciele krajów germańskich – średnio 41,4 rozpoznane słowa,

osoby anglojęzyczne – średnio 37,8⁶ rozpoznane słowa,

osoby spoza europejskiego kręgu kulturowego, posługujące się egzotycznymi językami, takimi jak arabski, indonezyjski, malajski, mongolski, urdu, pasztu, wietnamski – średnio 20,1 rozpoznanych słów.

Średnia wyników testu na rozumienie tekstu to 59,1%, 5 osób przetłumaczyło 100% tekstu, 9 osób nie podjęło próby tłumaczenia wcale.

Oto ranking wyników przetłumaczonego tekstu przez poszczególne narodowości:

Słowianie – średnio 92 % przetłumaczonego tekstu,

grupa romańska – średnio 64% przetłumaczonego tekstu,

grupa germańska – średnio 62% przetłumaczonego tekstu,

grupa anglojęzyczna – średnio 49% przetłumaczonego tekstu,

grupa spoza europejskiego obszaru językowego – średnio 24% przetłumaczonego tekstu.

100% badanych przetłumaczyło prawidłowo: *bank, bilet, interesować się, paszport*

90% badanych przetłumaczyło prawidłowo: *balkon, bagaż, biuro, dystans, elegancji, frytki, kompletny, kontrolować, medal, parasol.*

48% badanych przetłumaczyła błędnie: *but, felieton, kuszетка, lustro, plaża, realizować, sufit, szef, wizytówka, żaluzja.*

W teście słownikowym najczęściej tłumaczono błędnie: *but, bukiet, impreza, lustro, plaża, realizować, rabat, sufit, spektakl, szef, żaluzja.*

Wiele słów źle rozpoznanych w teście słownikowym zostało prawidłowo rozpoznanych w teście w rozumieniu. Słowa, które pojawiły się w obu testach, to: *ambasador, apartament, bank, bagaż, bilet, budżetowy, but, bluzka, elegancki, firma, hotel, interesować się, korupcyjny, kreatywny, kuszетка, konto, makaron, lustro, rabat, prasa, pensjonat, plaża, salon, sezon, stylowy, szansa, wizytówka, żakiet, żaluzja.* Z 29 słów 12 zostało prawidłowo rozpoznanych przez 100% badanych.

⁶ Osoby anglojęzyczne zostały wyłączone z grupy germańskiej ze względu na duże różnice związane przede wszystkim ze znajomością lub brakiem znajomości języków obcych. Dla grup germańskich nieanglojęzycznych język polski jest językiem trzecim lub kolejnym, co w dużym stopniu zaważyło na wynikach badań, zaś osoby anglojęzyczne nie mają na ogół doświadczeń z efektywną nauką języków obcych.

Wnioski

W wyniku analizy danych z obu testów stwierdzono, że:

- Rozpoznawanie znaczenia zapożyczeń w grupie początkującej jest zadaniem wykonalnym, niezależnie od pochodzenia badanych i języków, którymi się posługują: większość badanych uzyskała pozytywny wynik testu. Wyjątkiem są osoby spoza europejskiego kręgu językowego, które w większości uzyskały wynik negatywny. Zapozyczenia romańskie jako te, które mają charakter łatwo rozpoznawalnych internacjonalizmów, odegrały znakomitą rolę jako materiał do badania dekodowania znaczenia.
- Transfer pozytywny jest zjawiskiem dominującym, interferencja z języka obcego jest na tyle niewielka, że pozwoliła większości badanych uzyskać prawidłowy wynik obu testów.
- Zapozyczenia romańskie okazały się znakomitym materiałem do badania zjawiska interkomprensji, czyli zdolności rozumienia danego języka bez wcześniejszego doświadczenia w uczeniu się go, ale przy wykorzystaniu znanych już języków obcych. Wprawdzie grupę badaną stanowiły osoby, które ukończyły już podstawowy kurs języka polskiego (odbyły ok. 60 godzin nauki), jednak to wciąż osoby początkujące, posiadające niewielką kompetencję językową i komunikacyjną, zmuszone do rozpoznawania znaczenia słów w obu przeprowadzonych przez nas testach na podstawie wcześniejszych doświadczeń językowych.
- Zapozyczenia romańskie okazały się doskonałym materiałem do badania umiejętności stosowania domysłu językowego. Większość badanych stanowiły osoby, które znają już przynajmniej jeden język obcy; język polski jest dla nich językiem kolejnym, co sprawia, że stosowanie domysłu językowego w ich przypadku może być procedurą powszechną i popularną.
- Zapozyczenia romańskie mają w większości charakter łatwo rozpoznawalnych internacjonalizmów, co sprzyja rozpoznaniu ich znaczenia i lepszemu zapamiętywaniu.

Uczący języka polskiego powinni zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- Zapozyczenia mogą być znakomitym materiałem przy rozwijaniu kompetencji językowej, w ramach której naucza się podsystemów języka: nie tylko podsystemu leksykalnego, lecz także gramatycznego (np. słowotwórstwa przy użyciu „międzynarodowych” formantów słowotwórczych, prezentacji regularności w tworzeniu czasowników polskich od ich odpowiedników międzynarodowych), fonicznego (często zbliżona wymowa polskich zapożyczeń do ich oryginałów ułatwia wymowę części poznawanego zasobu leksykalnego), graficznego (podobnie jak w przypadku nauki wymowy – podobieństwo ułatwiające prawidłowy zapis).
- Zapozyczenia są znakomitym materiałem przy rozwijaniu kompetencji komunikacyjnej, czyli w glottodydaktyce przy rozwijaniu sprawności czytania ze zrozumieniem, rozumienia ze słuchu, a także pisania i mówienia. Przyjazna, znajoma forma sprzyja rozpoznawaniu znaczenia i prawidłowego usytuowania danego słowa w tekście.
- Warto zwrócić uwagę, że mimo, iż inwentarze językowe dla poziomu początkującego nie zawierają zapożyczeń niezasymlowanych w języku polskim, takie zapozyczenia występują. W każdej grupie warto sygnalizować istnienie cytatów

(*savoir-vivre, en face*), należy informować o tym, jaka jest ich charakterystyka (np. nie są odmieniane przez liczbę, rodzaj, przypadki).

- W grupach na wyższym poziomie zaawansowania warto sygnalizować takie zjawiska związane z zapożyczeniami, jak istnienie zapożyczeń semantycznych, użyć metaforycznych zapożyczeń (*bagaż doświadczeń, ambasadorka marki kosmetycznej*), kalek językowych (*ubierać się na cebulę, literatura piękna*), a także wyrazów modnych i zapożyczeń nadużywanych (*aktualny, batalia, klinika płodności*).
- Uczący się języka polskiego chętnie wykorzystują poznane zapożyczenia do komunikowania się po polsku, jednak warto zwracać uwagę na znaczenie tych słów. Nie zawsze bowiem polskie zapożyczenie odpowiada dokładnie znaczeniu słowa w języku uczącego się. Czasami uczący się spotykają się z tzw. fałszywymi przyjaciółmi, których użycie może prowadzić do zakłóceń w komunikacji. Należy zwracać uwagę na transfer pozytywny wzmacniający poczucie sukcesu i motywujący do nauki.

Wniosek ogólnodydaktyczny związany z przeprowadzonymi badaniami dotyczy doświadczeń językowych studentów polskiego jako obcego, ich potrzeb, oczekowań i ulubionych metod pracy. Zwraca uwagę fakt, że większość uczących się oczekuje większej autonomii w nauce języka, współpracy dydaktycznej zamiast nauczania, a także zróżnicowanych technik pracy umożliwiających bardziej atrakcyjną naukę. Zapozyczenia jako część podsystemu słownikowego mogą być doskonałym materiałem umożliwiającym spełnienie przynajmniej części oczekiwań osób, które uczą się języka polskiego jako obcego. Warto podkreślić występowanie w polszczyźnie zapożyczeń romańskich, których udział w słownictwie jest niedoceniany – traktowane są jako mniej znaczące, „gorsze” niż zapożyczenia z języka angielskiego, których ekspansję w wielu dziedzinach życia obserwujemy. Polacy nie zdają sobie sprawy, jak liczne zapożyczenia romańskie występują w języku i w życiu codziennym. Tymczasem zaprezentowane powyżej badanie potwierdziło tezę o istotności zapożyczeń w słownictwie podstawowym i w procesie nabywania języka polskiego jako obcego.

Bibliografia

- A1 – *elementarny poziom zaawansowania w języku polskim jako obcym*, oprac. W. Martyniuk, Kraków 2004.
- Achtelik A., Serafin B., *Miło mi panią poznać*, Katowice 2003.
- Bajerowa I., *Zarys historii języka polskiego 1939–2000*, Warszawa 2005.
- Borejszo M., *Zapożyczenia włoskie we współczesnej polszczyźnie*, Poznań 2007.
- Cienkowski W., *Wpływy i zapożyczenia obce w powojennej polszczyźnie pisanej*, w: *Z zagadnień słownictwa współczesnego języka polskiego*, red. M. Szymczak, Warszawa 1978.
- Cyran W., *Mechanizm zapożyczenia wyrazów w języku polskim*, Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowe 1974, nr 20.
- Dakowska M., *Psycholingwistyczne podstawy dydaktyki języków obcych*, Warszawa 1990.
- Damborski J., *Wyrazy obce w języku polskim*, „Poradnik Językowy” 1974, z. 7.
- Europejski System Opisu Kształcenia Językowego, uczenie się, nauczanie, ocenianie*, Warszawa 2003.
- Haastруп K., *Lexical Inferencing Procedures or Talking About Words*, Tübingen 1991.

- Intercomprehension in Language Teacher Education, http://www.kleven.org/ilte/report/report_part5.html#5_2, [dostęp 1.05.2011].
- Klemensiewicz Z., *Historia języka polskiego*, Warszawa 1999.
- Komorowska H., *Metody badań empirycznych w glottodydaktyce*, Warszawa 1982.
- Komorowska H., *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa 2001.
- Komorowska H., *Sukces i niepowodzenie w nauce języka obcego*, Warszawa 1977.
- Kurkowska H., *Zapożyczenia semantyczne we współczesnej polszczyźnie*, w: tejsze, *Polszczyzna ludzi myślących*, Warszawa 1991.
- Kurs Edynburski Językoznawstwa Stosowanego*, red. J.B.P. Allen, S. Pit Corder, Warszawa 1983.
- Maćkiewicz J., *Co to są tzw. internacjonalizmy*, „Język Polski” 1984, nr 3.
- Małolepsza M., Szymkiewicz A., *Hurra!!! Po polsku 1. Podręcznik studenta*, Kraków 2006.
- Mehrsprachigkeitskonzept – Tertiärsprachenlernen – Deutsch nach Englisch*, Hrsg. B. Hufeisen, G. Neuner, Strasbourg 2003.
- Markowski A., *Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne*, Warszawa 2008.
- Miodunka W., *Cześć, jak się masz. Spotkamy się w Polsce*, Kraków 2006.
- Porayski-Pomsta J., *Słownictwo pochodzenia obcego w Uniwersalnym słowniku języka polskiego pod redakcją Stanisława Dubisza*, „Poradnik Językowy” 2006, nr 4, s. 62.
- Porayski-Pomsta J., *Zapożyczenia leksykalne z języka francuskiego we współczesnej polszczyźnie. Charakterystyka strukturalno-semantyczna*, „Poradnik Językowy” 2007, nr 5.
- Psycholingwistyka*, red. J.B. Gleason, N.B. Ratner, Gdańsk 2005.
- Rybicka H., *Losy wyrazów obcych w języku polskim*, Warszawa 1976.
- Seretny A., *Kompetencja leksykalna uczących się języka polskiego jako obcego w świetle badań ilościowych*, Kraków 2011.
- Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, red. W. Kopaliński, Warszawa 1968.
- Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, red. W. Kopaliński, Warszawa 2007.
- Słownik wyrazów obcych PWN*, Warszawa 2008.
- Walczak B., *Galicyzmy w polszczyźnie na tle historii związków polsko-francuskich*, *Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego*, ŁTN, t. XXXII, 1986.
- Walczak B., *Wpływ języka francuskiego na system gramatyczny polszczyzny*, „*Studia Polonistyczne*”, III, 1976.
- Walczak B., *Zarys dziejów języka polskiego*, Wrocław 1999.
- Waszakowa K., *Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny*, Warszawa 2005.
- Witaszek-Samborska M., *Zapożyczenia z różnych języków we współczesnej polszczyźnie*, Poznań 1993.
- Zawadzka A., *Jak uczyć języka polskiego jako kolejnego języka obcego*, w druku.
- Zgółkowska H., *Podstawowy słownik języka polskiego z zarysem gramatyki polskiej*, Poznań 2008.

Borrowings from Roman languages – worse borrowings? The role of galicizms and italianizms in teaching polish as a foreign language

Abstract

This article is an attempt to draw readers' attention on the role of borrowings from Roman languages in teaching Polish as a foreign language. Those borrowings are a large, but still underestimated group in lexical supply of Polish. Author has shown the results of her research concerning ability to recognize Roman borrowings among people learning Polish as a foreign language at basic level and her conclusions made from the research.

Słowa kluczowe: język polski jako obcy, zapożyczenia z języków romańskich, nauczanie słownictwa, rozumienie tekstu, transfer pozytywny i negatywny, autonomia w uczeniu się języków obcych

Keywords: polish as a foreign language, borrowings from Roman languages, teaching vocabulary, positive and negative transfer, autonomy in learning of foreign languages

Agnieszka Jasińska

absolwentka filologii romańskiej Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, nauczycielka języka polskiego jako obcego, współautorka serii materiałów do nauki języka polskiego *Hurra!!! Po polsku*, a także podręcznika do nauczania polskiego dla celów zawodowych *Polski w pracy*. Doktorantka Instytutu Filologii Polskiej UP w Krakowie. Prowadzi szkolenia dotyczące nauczania języka polskiego jako obcego w Polsce i za granicą.